GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumines'a, Fói'a, candu conceda ajutóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe $^1/_2$ 5 fl. v.a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2$^1/_2$ galbini mon. sunatória.

Anulu XXXVIII.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tax'a timbrala a 30 cr. de fiecare publicare.

Nr. 73. **Brasiovu 31|19 Octobre** **1875.**

Brasiovu 30/18 Oct. st. n. 1875.

In numerulu precedentu am atinsu prin catev'a cuvinte cestiunea dariloru directe la noi si amu disu, ca nu esiste inca unu alu duoilea statu in Europ'a, care se incarce in mesura asiá de mare pre cetatienii sei cu dari directe, cum se intempla acést'a in tinerulu statu ungurescu. Vomu vorbi acum ceva mai pre largu la acésta cestiune, inse cá se nu ni se faca objectiunea, ca apretiarile nóstre in acestu respectu sunt efluxulu vointiei rele séu chiaru alu dusmaniei, ne provocamu din capulu locului la diurnalulu ungurescu „Kelet Népe", care in duoi articli s'a ocupatu de acésta cestiune, si care a aretatu cu date matematice, ca de va merge totu asiá inca vr'o cativa ani, atunci catastrof'a turcésca va fi neevitabila si in statulu maghiaru.

Sum'a dariloru directe, ce s'au platitu in anulu trecutu, s'a urcatu la 68 de milliéne. Inse precandu acesta specia de contributiune se urca fora nice o consideratiune la capacitatea de dare a cetatianiloru, pre atunci darile indirecte, cari sunt celu mai siguru semnu despre redicarea séu scaderea capacitatii de dare a cetatianiloru, se afla in o trista stagnatiune. Dintre tóte perceptiunile indirecte ale statului sunt numai competintiele de timbru, cari aducu statului atat'a venitu, incatu póte se-si acopere erogatiunile ce le are cu justitii'a si se-i mai remana inca o frumósa suma si pentru acoperirea altoru esegintie. Inse chiaru acésta impregiurare este, care face justitiá la noi scumpa si rea. Lucrulu a ajunsu pana acolo, incatu sensulu sentintieloru se da multu mai pucina insemnetate, decatu timbrulu, ce are de a platí indoitu acésta sentintia.

Cu privire la urcarea dariloru numitulu diariu scrie urmatoriele: „Darile directe se potu urcá si incassá prin totu feliulu de mediuloce de fortia, se póte stórce de pre spatele poporului ultimulu denariu, ca-ci i se póte vinde averea mobile, boulu din jugu si bucatele de sementia din cosiu, inse o asemenea urcare a dariloru nu este resultatulu prosperarii, ci urditoriulu si prevestitoriulu ruinei totale. — Déca pentru incassarea celoru 68 milliéne de dare directa s'au practicatu mesurele cele mai draconice, atunci ce se póte asteptá dela bugetulu anului venitoriu, care se urca inca cu optu milliéne, asiá incatu pre langa cele 79$^1/_2$ milliéne preliminate anii trecuti, preliminariulu anului venitoriu face 87$^1/_2$ milliéne? O asemene urcare a dariloru directe nice atunci nu s'ar poté numí nationale, candu patri'a maghiara s'ar aflá la culmea infloririi.

A urcá necontenitu darile directe, a luá tierannului si basea esistintiei sale, éra industriasiului a-i detrage si ceea ce i-a mai remasu din capitalulu de esploatare, dupa aceea a face detorie preste detorie, si acést'a a o face fora sensu si calculatiune, apoi candu sarcin'a devine nesuportabile a-si luá refugiulu la urcarea dariloru directe cu alte 20 milliéne, — asiá ceva se mai póte intemplá numai in Bosni'a, si cu tóte aceste se intempla si la noi in er'a constitutionalismului celui mai liberalu. . . . Semnele distructiunii, ale decadintiei si ruinei, se observa dejá pre totindenea, asiá incatu trebue se marturisimu cu voce inalta, ca unu blastemu alu sortii trebue se se fi legatu de fia-care pasu, de fia-care intreprindere a politiciloru nostri... Intre asemeni impregiurari urcarea dariloru directe cu 20 milliéne ni se pare cá o satira amara a fatalitatii.. Noi nu credemu, cá guvernulu se fia in stare a creá unu aparatu asiá de teribilu, care se stórca din tiéra acele 87$^1/_2$ milliéne, deórace acelu executoru, care se incasseze dari ce trecu preste potinti'a poporului de a platí, nu's'a nascutu inca."

— Deputatiunea aléса de adunarea districtului Brasiovu, spre a presentá guvernului si Domnitoriului o representatiune in caus'a proiectatei arrondari a municipieloru in Transilvani'a, se afla dejá in Budapest'a, unde a facutu dejá pasii necessari cu privire la missiunea sa, de a informá pre guvernu despre adeverat'a stare a lucruriloru in fundulu regiu, si mai vertosu de a aretá dreptulu istoricu alu natiunii sasesci, dupa care juredictiunile sasesci formeza unu intregu, care nu se póte descompune in parti si particele, fora a nu se violá dreptulu istoricu si chiaru si legile esistenti.

Representatiunea din cestiune a aparutu in totu cuprinsulu seu in unulu din numerii mai recenti ai foiei „Kronstädter Zig." Preste totu acésta representatiune este compusa cu multu studiu, cu tactu si prudintia si aréta prin fapte si resonamente ca nu este bine nice din punctulu de vedere alu statului a se distruge starea actuale a lucruriloru numai din simplulu motivu, de a se face o reforma, ce nu póte avé nice unu resultatu bunu si care tinde numai si numai la slabirea elementeloru nemaghiare din statulu ungurescu. In acésta representatiune se dice intre altele, ca nou'a tendintia referitória la impartirea territoriale si-a alesu de obiectu mai cu sama acele parti ale statului, cari sunt locuite aprópe cu deseversire de poporu sasescu si romanescu, si de aici se vede, ca reform'a ce este a se face pre terrenulu administratiunii publice nu corespunde scopului adeveratu, ci numai si numai tendintieloru de maghiarisare, si apoi institutiunile ce au de base asemeni tendintie nu potu avé durare.

Galati, 9 Octobre. (Informatiuni private). Strainii au observatu mai de multe-ori despre diariale romanesci politice, ca acele au mancarimea de a se certá barbatesce cu anii intregi asupra acelorasi cestiuni, imputandu acelasi reutati, errori, opiniuni divergenti pana la grétia, pana ce li se uresce lectoriloru, in catu abia le iau amana si érasi le arunca catu colo. Se fia acésta saracia de spiritu? Nici-decumu, ci ea este numai lenea romanésca, ce semena multu cu cea ungurésca dela d.-vóstra. Ori-candu me preamblu numai cá de recreatiune pe stratele celoru dóue capitale romanesci, séu pe stratele acestei urbi cu portu danubianu romanescu, totu-deaun'a 'mi aducu aminte de acea observatiune a strainiloru: Cata materia de publicitate, nespusu de instructiva jace in acestea locuri, necautata si nefolosita! Asia de ex. din urbea Galati unu foiletonistu ar' poté scrie 20—30 de foiletóne din cele mai interessante; unu economistu politicu ar' aflá materia pentru unu volumu pantecosu, ca-ci nu numai cestiuni precum este a comerciului nostru maritimu, a importului si exportului, a navigatiunei in genere sub flamur'a nationale, ci si de ex. falsificatorii de moneta, plastografii, colossalile contrabande, care se facu pe aici, nu de sute de mii, ci de milióne, l'ar' impinge spre unu studiu, pentru care statu ministrulu de financie, catu si alu justitiei 'l-ar' multiumí in terminii cei mai caldurosi; in fine pedagogulu, filologulu si ethnografulu nu ar' terminá cu studiulu loru la faci'a locului intr'unu anu intregu, éra politianulu rafinatu -si afla aici campu de activitate pentru una companía intréga compusa numai din detectivi mascati, cari se mi-ti provóce din strata in strata, din cuibu in cuibu, scii numai la urechia, intre patru ori siese ochi, in numele legei, pe vagabundi, falsificatori de moneta, plastografi, banditii, asasinii, cati -si cauta pe aici, cá si prin alte porturi scaparea de mas'a dreptatiei resbunatórie. Apoi tóte cá tóte, dér' monografi'a urbei Galati, inceputa tocma din tempulu lui Herodotu si continuata pana in dilele nóstre, ar' fi unu studiu demnu de ori-care historiografu din cei mai renumiti. Candu ar' mai poté vorbi inca si ruinele pe care este asiedista urbea de astadi, atunci pucine lacune ar' mai remané, anume in histori'a Moldovei. Sciu bine, ca pe populatiunea moderna a Galatiloru nu o prea dóre capulu de asemenea studiu, pentru-ca de si acésta in maioritatea sa preponderanta este romanésca, precum o arata limb'a, este inse parte mare asiediata aici numai dela 1829 incóce, de candu cu gonirea totale a populatiunei turcesci din Galati si Brail'a in urmarea bellului turco-russescu portatu sub comandele belliduciloru Witgenstein, Diebici, m. duce Michailu s. a. Adaugemu la acestea, ca avuti'a in acésta urbe este concentrata mai multu la familiile grecesci si bulgaresci, care s'au refugiatu incóce mai vertosu de fric'a istaganului, si care déca aduna si sacrifica din averile loru, o facu pentru natiunile loru respective, in care privintia mai vertosu grecii potu fi de modellu. Ve aduceti aminte, ca mai antierti spunea si „Trompet'a Carpatiloru," cumu in besericele grecesci in domineci si serbatori ambla unu discu si „pentru natiune," adeca: se facu collecte regulate pentru fondulu nationale, destinatu a se spende din elu in casuri extraordinarie, candu se lucra pentru emanciparea natiunei intregi. Precum sciti, grecii -si au coloniile loru de comercianti in tóte piatiele cele mai mari ale Europei, pana la Londra. Tóte acele colonii sacrifica pe fia-care anu cu mille de napoleondori si de galbini pentru scopuri nationali, si acestu sacrificiu se continua in unele colonii tocma din dilele imperatesei Catharinei, din dilele belliduciloru Romantioff, Savaroff, Cutusoff, etc., adeca cá de 100 de ani. Bulgarii imitédia pe greci mai alesu de 45 de ani in modu fórte laudabile. Tocma inse din acésta impregiurare -ti vei potea esplicá, de ce in Galati, a carei populatiune sta intre 75 si 80 de mii locuitori, se afla institute de cultura, relative neasemenatu mai pucine, decatu in alte urbi mai mici de alu doilea rangu. Candu pronuntii numele Galati, -ti vene se supui, ca in acea urbe mare, de ex. cá Gratiulu si cá multe alte cetati ale Germaniei, vei aflá nu numai scóle primarie, unu gimnasiu modestu, una scóla comerciale si mai modesta, ci celu pucinu unu liceu de rangulu antaiu, cu facultate juridica in care se se propuna si dreptulu maritimu, scóla de arte si professiuni séu se dicemu, scóla reale cu 6 classi si scóla nautica fórte necessaria, pre catu tempu existe flotill'a danubiana, si se proiecta portu romanescu cu marina romanésca in Marea négra. Alaltaeri vorbiam cu unu professoru, carele

se plangea si densulu pentru pucinele institute de cultura. Pare-mi-se, diseu eu, „ca si populatiunea de aici astépta mur'a in gura totu numai dela statu.“ „Camu asia este,“ fù respunsulu. Vediu una beserica nóua, la care se lucrá si inainte cu 3—4 ani; audiu ca aceea costa si pana acuma preste una suta mii de galbini.“ „Asia audiu si eu; déra aceea este a grecilor cotonisti straini.“ „Déra scóle au totu asiá de minunate?“ „Nici vorba; si pentru scóle tramitu sume mari in Grecí'a, éra pe pamentu straiu pentru densii dau mai pucinu.“

Eri unu altu patriotu -mi presentà una carticica publicata de cunoscutulu literatu si poetu dn. G. Baronzi, carele stete multu timpu si in functiuni publice. „Vei fi auditu,“ -mi dise patriotulu, „cumu ómenii pe la noi se vaiera asupra scaderei comerciului in Galati. Vrei se-ti faci óresicare idea despre comerciulu nostru? Din statistic'a tierei nu'ti vei pr eface, ca-ci aceea dela mórtea sarmanului Dionisie Martianu este aprópe paragina, celu pucinu noi nu'i redemu urm'a; déra si altmentrea, guberniulu nostru cu tóta bun'a voiutia ce ar' avé, numai cu fórte mare greutate ajunge cá se cunósca adeverat'a stare a lucruriloru din Galati. Citesce acésta carticica, si-ti vei aduce amente de cuventele mele“ *).

Amu citit'u carticic'a. Gàciti ce amu aflatu intrens'a? Prevaricatiuni de vama, contrabande, caroru asemenea se mai potu intemplá in dilele nóstre numai pe la porturile Russiei si ale Turciei, si tote acele documentate. Numai la prevacaricarea de tutunu (tabacu) dela 1868 statulu si respective regi'a perdu pe fia-care anu cate patru millióne si ceva mai bine de franci. Enorme suntu acele cantitati de tutunu, care se importa mai totu in capu de nópte din Turci'a in Galati si de acolo totu nóptes, in diverse parti ale tierei. Societati organisate de contrabanda -si au intensu activitatea loru pe uscatu si pe apa. In an. 1871 s'au demascatu mai multi functionari din acestu portu si dela gur'a Prutului, cari erá in compania cu consortiulu prevaricantiloru. Sarea de mare, érb'a de pusca, cafea, rumu si alte marfi pretióse, suntu totu statea obiecte de prevaricatiune, din care diversele companii secrete castiga sute de mii pe fia-care anu, firesce cu defraudarea cea mai nerusinata a statului. Se spune, ca mai toti prevaricantii de vami suntu straini, suditi grecesci, turcesci, rusesci si unii austrisci. Celu care vrea se-si faca idea despre puterea baniloru ce se introcu pe aici, se nu-si pregete a intrá vreodata pe la locurile unde-si petrecu cartofórii de professiune, la cari 100 napoleoni séu 100 lire turcesci (1000 flor. v. a.) suntu sumele cele mai mici ce se punu pe cate una carte, s'au vediutu inse — lucru aprópe de necrediutu, si cate una mie de lire puse dintr'odata. Voru fi si pe la d-vóstra cartofori mari, déra pe cei de aici nu-i intrecu neci cei dela Monaco. Pasa inse de le cere vreo subventiune pentru vreunu institutu de cultura, pentru vreunu scopu filantropicu, ca ar' stá se te dea pe usia afara. Ce se le faci; asiá le-a fostu crescerea: astadi milionari, mane cersitori, cá si jidovii dela bursele Vienei si Pestei.

In diariele Vienei se citea mai deunadi despre nu sciu ce corabii bellice stationate la Galati. Am mersu in portu cá se me informediu din propri'a vedere. Nu suntu alte corabii bellice decatu acele care stau de mai multi ani aici, adeca cate una de ale fia-carei poteri mari cate facu parte din comissiunea dunareana; numai Itali'a nu erá representata prin vreo corabia bellica pentru astadata, póte inse tramite ori-candu ei va placea. Tocma in capu, pe Dunare in diosu, stau una langa alt'a cele trei romanesci, adeca „Romani'a,“ „Ste-fanu-celu mare“ si cea nóua „Fulgerulu“; corabii modeste, déra frumosiele; unu paiu de marina, pana ce vomu ajunge cá Romani'a se-si aiba si portulu seu maritimu. Dn. comandante alu „Fulgerului“ avù bunatatea singulara cá se me recépa pe bordu, de unde binevoi a me conduce si pe „Stefanu-celu mare,“ cá se potu dice si eu, ca am statu odata sub bandiera romanésca. Incheiu cu expressiunea ferbentei dorintie cá se ajungu a vedé in Galati institute superiori illustre si intre acele macaru unu inceputu de scóla nautica.

*) Titlulu cartii este: Contrabandistii, s'au Ochire asupra contrabandei si fraudeloru din Galati. De Georgie Baronzi. Galati la Nebunelly si Fii. (Fora anu).

Maghiarii si romanii. Diurnalulu maghiaru din Clusiu „Kelet“ in nr. seu 247 din 28 Octobre a. c. reproduce din „Journal de Bukarest“ diariulu guberniului romanu, unu articulutiu, premitendu ca elu e pentru maghiari (reánk magyarokra nézve) pre interesantu, care intre altele asia vorbesce:

„Repórtele dintre maghiari si romani suntu o intrebare de fórte mare insemnetate si sta in strinsa legatura cu cestiunea orientale. — In re aceste dóue natiuni au dominatu pana acum simtiemente dusmanóse. Nu intr'atata la noi, cari locuimu in Romania; mai multu numai intre romanii din Ardealu si Banatu si intre maghiari a domnitu antipathi'a si neincrederea; pecandu noi privimu lucrulu numai din punctulu de vedere alu solidaritatii. Acésta lupta intre aceste dóue natiuni e una adeverata nefericire si vatama fórte aduncu interessele acestoru dóue popóra.

Dupa conversiunea, care s'a facutu in politic'a orientale a mariloru poteri, e neaparatu de lipsa, cá maghiarii si romanii se traiésca intre sene in cea mai buna cointielegere. „Corespondance hongroise“ a publicatu despre acestu obiectu unu articulu de mare pretiu*), pe care lu reproducemu si constatamu cu bucuria, ca in politic'a maghiariloru s'a intemplatu una schimbare de mare insemnatate. Nu e de multu tempulu, candu maghiarii priviea de susu asupra Romaniei si neci ca o bagá in sama cá factoru; Astadi inse batu clopotulu de una aliare, confederatiune romana maghiara si recunoscu aventagiele, cari ar' isvori din acesa si pentru unii si pentru altii.

Dorimu forte, cá cont. Andrásy se fia de acordu cu parerile desvoltate in articulu „Corespondintiei ungare.“

„Kelet“ publica aceste fora altu comentariu; Noi scimu, ca istori'a e magistr'a vietii si lumin'a adeverului, cine vre lumina in intreprinderi foliezei paginele.

*) Cont. Bethlen ad. scrise, ca sórtea natiunei maghiare si romane are asemene pericle si positiune si trebue se se ajute una pe alta. Iu vomu publica si noi. „Red.“

In Romani'a impulsulu la progresse si la imbunatatirea ramiloru de cultura si de productiunea tierii se nutresce pe di ce merge si produce resultate imbucuratórie. In 12 Octobre a. c. cursulu de cai, pentru incuragiare la imbunatatirea raseloru de cai, cari degenerasera incatuva, imbucura multu publiculu bucureseanu. Esise ad. la Colintin'a si Maria sa Domnitoriulu sositu in 11 in Capitale, cá se asiste la cursulu equestru cu premia alu societ. Jockel-Clubu, care se tienù intre aplause cu celu mai imbucuratoriu successu. „Pressa“ in relatarea s'a respectiva scrie, ca se potea dice fara exagerare ca Bucurescii toti esisera pe campulu Colintinei se lè parte la acésta serbatória, care pelunga unu spectaculu din cele mai placute incuragea la imbunatatirea raseloru de cai in Romania. Presiedente de onóre alu acestei societati e Domnitoriulu.

Erá unu timpu candu Romani'a facea unu mare comerciu cu esportulu cailoru crescuti in tiéra. Dela unu timpu incóce acestu produsu degenerase fórte multu.

Erá reservatu, dice „Press'a,“ ca sub Domni'a Mariei S'ale Carolu, se se dè o impulsiune si reinviarii acestui articulu importantu si necessariu atatu pentru usulu particulariloru, catu si alu armatei. Deosebitu de mesurile luate de d. ministru de resbelu generalu Florescu pentru imbunatatirea rasei cailoru, aducundu cai de Arabi'a si inmultiendu caii de rasa pentru armata, s'a mai potutu organisá subtu auspiciele Mariei S'ale si prin concursulu celoru mai distinsi barbati si tineri, cari compunu Jockey-Clubu din Bucuresci, unu felu de emulatiune pentru inmultirea si crescerea cailoru de rasa; éra la 12 ale curentei avuramu placut'a ocasiune a vedé unulu din cele mai frumóse spectacole, in care anim'a fia-carui'a a saltatu de bucuria, vediendu mai multi romani castigandu premiele cele mai mari cu caii ce posedau.

Maria s'a cá siefu alu armatei pleaca preste Milcovu la inspectiunea armatei concentrate pe divisii, care -si face exercitiale militari cu mare progressu apretiatu si chiaru de catra straini.

Unu museu Daco-romanu. Unu amicu de bele arte in „Press'a“romana dice, ca gubernulu se ocupa a redesteptá prin midiulóce de cultura si bele arte consciinti'a nationale si simtiementulu demnitatii si alu gloriei stabune, pentrucá romanulu se se inspire de demnitatea sa in presentu si se aiba incredere in viitoriu stralucitu. Spre scopulu acesta amiculu mai improspeta formarea unui „museu Daco-romanu, Romani'a in Orientu, in Bucuresci, unde se se adune spre inlesnire reproductiuni facute in gyps, cum fece si Germani'a, de statue, busturi, basele-relievuri ce se afla in Rom'a si se repórta la originea istoriei nóstre nationale, mai vertosu faimos'a statua ce se afla in verfulu colónei traiane din Rom'a, bataliele din Daci'a ale lui Traianu, ce se afla pe arculu lui Constantinu, principalele episode ale expeditiunii lui in Romani'a, care se admira pe colón'a lui Traianu, captivii daci din museulu Vaticanu si lateranu, gladiatorulu moribundu s. a., care privite voru redestépta glori'a si marirea romana in stranepoti, ér' la elevii scóleloru romane de bele-arte voru servi de neaperata folosire directiva. Capital'a statului romanu, care e chiamata a jocá una rola insemnata in orientu, va fi centrulu celu mai importantu alu miscarii politice si economice din acele parti, déca va fi innobilata cu gloria si prestigiulu si de bele-arte, atragundu si atentiunea strainiloru la admirarea si respandirea loru in favorulu comerciului si industriei. In fine provóca pe totu romanulu a cugetá la midiulóce, prin cari necessitatile istorice si artistice la marele rolu, ce este chiamatu a jucá statulu romanu in orientu, se devina unu ornamentu in centrulu lui. E reservatu statului romanu modernu a suplini tóte necessitatile reclamate de eternitatea viitoriului lui mai stralucitu. —

SOCIETATEA ACADEMICA ROMANA.

(Urmare).

D. Premiulu din fondulu A. Fetu si din economiile Societatii.

I. Unu premiu de 5000 lei pentru confectionarea celei mai buna charta geologica a dóue judetie ale Romaniei, din care unulu de dinéóce si altulu dincolo de Milcovu.

II. Unu premiu de 3000 lei pentru studiulu geologicu, chimicu si economicu alu principaliloru localitati, unde se afla petroliu si carbuni fosili, in judetiele Prahov'a si Dambovitz'a.

III. Unu premiu de 2000 lei pentru studiarea si analisarea apeloru din 15 fontani ale tierii.

Termenulu concursului pentru fia-care din aceste lucrari e defiptu la 15 Augustu 1878, pana candu concurentii au se-si tramita elaboratele loru catra presiedintele Societatiei, cu acelessi formalitati ce s'au prescrisu si pentru alte obiecte puse la concursu; manuscriptele venite mai tardiu de 15 Augustu 1878, s'au fara formalitatile cerute, nu se voru acceptá.

Programele pentru aceste lucrari suntu:

I. Pentru studiulu geologicu alu unui judetiu concurentele e datoriu:

1. Se faca descriptiunea orografica a judetiului.

2. Se arete ce terenuri si ce sirate se gasescu in acelu judetiu, indicandu natur'a locuriloru fiacarui statu si fosilele pre cari se baséza pentru determinarea loru.

3. Se se faca o sectiune longitudinala si alt'a transversala a judetiului, precum si sectiuni de diferite accidenti ale crustei globului ce se potu afla in acelu judeciu.

4. Se faca chart'a geologica a judetiului.

5. Se aduca o colectiune de rocele caracteristice.

II. Pentru **studiulu geologicu, chimicu si economicu** alu principaleloru localitati, unde se afla petroleu si carboni fosili, din judetiele Prahov'a si Dambovit'a, se cere dela concurenti:

1. In **genere**, studiulu petroleului indigenu, pecur'a, cér'a de pamentu, oleul teros fosile, in ceea ce privesce constituentiele, compositiunea, si proprietatile lui chemico-technologice, esploratiunea si aplicatiunea industriala impreuna cu derivatele lui.

2. In **specia**: a) Determinarea proprietatiloru fisice ale petroleului indigenu, comparatiune cu petroleulu americanu si europeanu din alte state.

b) Ce constitutiune si ce proprietati au productele de destinatiune ale petroleului la temperatur'a 120 Celsius pana la 350 c.; gruparea acestoru producte si determinarea cantitativa dupa volume si procente, — aplicatiunea loru.

c) Determinarea productelor licide cele mai volatili, adica a eterelor petroline — proprietatile si aplicatiunea loru.

d) Petroleulu indigenu contiene parafina? Determinarea cantitativa.

e) Petroliulu indigenu contiene **naftalina**? Determinarea cantitativa.

f) Petroliulu s'au smól'a contiene producte din grup'a alcaliloru monostomici din seri'a a 7-a, adeca thenolulu, benzin'a, acidu carbonicu, ferylamin'a? Determinarea loru cantitativa si constitutiva.

g) Contiene smól'a de petroliu, inainte séu dupa estragerea parafinei, gaze hydrocarbure? cari se potu intrebuintia ca luminatoriu aeriferu? In casulu afirmativu se se esecute determinarea cantitativa si calitativa a acestoru producte gazóse. Descrierea in modulu celu mai practicu alu aparateloru de estragere a gazeloru combustibili, luminatórie, pentru aplicatiunea ca gazu de luminatu aeriferu in industria (usin'a de gazu aeriferu de petroliu).

h) Contiene petroliulu indigenu séu smól'a de petroliu corpuri de natur'a desinfectante? In stare nativa séu dupa óre-care preparare?

i) In ce modu si cu care mediulóce se potu stinge mai completu si mai curundu gazulu fluidu de petroliu inflacaratu (spre exemplu incendiulu produsu prin acestu corpu, anume: photoger'a pinolin'a, etc.).

III. Pentru **studiulu apeloru minerali** din 15 fontani se ceru:

A. Operatiuni de procedere de esecutatu la isvoru (la faci'a loculoi):

1. Prin derea gazeloru libere, cari se degagia din fontana (in flacone séu tuburi inchise prin **chalumeaux**) in numeru de 2—4.

2. Receptiunea apei pentru determinarea acidului carbonicu liberu si semiliberu si ale loru combinatiuni dupa metodulu lui Recenius.

3. Receptiunea apeloru minerali pentru determinarea corpuriloru fixe, organice si anorganice.

4. Determinarea cantitativa a acidului sulfhydricu, liberu si disolutu; in casulu candu s'a constatatu calitativ'a, presenti'a lui.

5. Determinarea sulfo metaleloru la faci'a loculoi prin gazometria.

6. Determinarea sulfideloru.

7. Determinarea corpuriloru organice volatili (dupa Frenis).

8. Determinatiunea séu prinderea apei dupa Bunsen in flacóne cá amoniacu, chloru calcium séu **chloru barium**.

9. Presenti'a combinatiuniloru de protoxide de feru, cari trebue determinate volumetrice la faci'a loculoi prin hypermanganatu de potase.

10. Determinarea temperaturei in dóue diferite perióde si de trei ori pre di.

11. Idem temperaturei esteriore.

12. Idem proprietatiloru fisice.

13. Determinarea proprietatiloru chemice.

14. Analis'a calitativa a corpuriloru gazóse, a corpuriloru organice volatili si nevolatili si corpuriloru neorganice fixe.

15. remasiti'a corpuriloru fixe trebue determinata dupa metodulu lui Bunsen (Roscae).

16. Receptiunea si analis'a siedimentului fontanei.

B. Operatiuni si procederi de esecutatu in laboratoriu.

1. Determinarea pondului specificu.

2. Determinarea iodului, bromului, chlorului pre cale volumetrica.

3. Determinarea gazeloru hydrocarburice, sulfhydrice, a azotului, hydrogenului, acidului carbonicu si oxygenului prin metodulu gazometricu alu lui Bunsen.

4. Determinarea acidului sulfuricu si acidului siliciou pre cale ponderabile.

5. Determinarea combinatiuniloru de feru pre cale volumetrica.

6. Determinarea baseloru alcaliloru de pamentu si a causticeloru spectroscopice séu pre cale ponderabile, séu cá a alcaliloru fixe prin volumetria.

7. Determinarea metaleloru dupa metodulu lui Bunsen.

8. Idem acideloru organice séu anorganice dupa Fresenius.

9. Determinarea si calcululu cantitatiloru in totale ale corpuriloru fixe.

10. Calculele dateloru cantitative ale corpuriloru in parte si ale corpuriloru necombinate, in cifre originali.

11. Calcululu cantitativu alu dateloru obtienute din corpurile combinate.

12. Calcululu gazeloru obtienute, atata alu celoru libere, catu si alu celoru combinate séu semicombinate.

13. Calcululu corpuriloru fixe si alu acideloru cum si alu gazeloru in compositiune, dupa cum se afla continenute in apa, socotitu din 100^{10} séu din 1000^{100} parti apa séu de o oc'a.

14. Studiulu terenului séu geologi'a fontanei.

15. Flor'a impregiurulu fontanei.

16. Istoriculu.

(Va urmá E. pr. Zappa).

Districtulu Naseudului, mediuloculu lui Octobre.

D-le Redactore! De cumva o péna mai abila nu v'a scrisu pana acum'a despre intemplamentele cele din urma de pre aci, mi permitu a vi scrie pre scurtu, si a vi notificá, ca momentulu actuale pentru Naseudu este tempulu scaimbariloru.

Parentiesculu nostru guvernu s'a ingrijitu, cá cunun'a cea frumósa de intelligenti romani se ni-o desfaca. Cu stergerea tribunalului, Naseudulu perde multu, fórte multu. Unu numeru frumosu de intelligenti si-au lustu adio, nu voru mai fi altulu in mediuloculu nóstru. In 6 l. c. s'a arangiatu unu banchetu de despartire. Erá dorerosu a asculta cuventele seriése si pline de semtiemente fratiesci, si a privi la imbratiosiarile fierbinti si pline de iubire cu cari se despartiá frate de frate. Cei ce remanemu aci le-am disu: Mergeti, fiti barbati si romani, si la revedere; rót'a sortii se invertésce mereu. Veniv'a tempulu candu ér' ne vomu salutá in Naseudu . . . Semtiementele si spiritele nóstre ve voru insoci preste totu loculu, anemele nóstre voru fi totu-deaun'a cu voi . . . . .

Intre perderile Naseudului trebuescu se vi notificu cu multa dorere si perderea ce avú tenerulu nostru institutu gimnasiale prin mutarea bravului profes. Ionu Marcianu la Botosiani in Romani'a. Perderea acestui professore, carele intrunî tóte calitatile, este de una dauna fórte mare pentru institutu, pentru invetiamentu; este multu regretatu atatu de collegi catu si de tenerime. Chorulu professorale si-a esprimatu protocolarmente dorerea si recunoscienti'a, ér' in 8 l. c. i-au arangiatu unu banchetu de despartire, cu care ocasiune tenerimea i-a facutu o serenada si prin stud. de cl. a VIII-a G. Domide si-a manifestatu de-o parte semtiementele de recunoscientia, iubire si multiumire, ér' de alta parte dorerea ce o semtiesce dens'a la acésta despartire. Marcianu a servitu la acestu institutu siepte ani cu unu devotamentu raru si cu o portare esemplaria atatu cá omu catu si cá professore. Ne va intreba cinera, pentru ce ne-a parasitu acestu bunu professore? Ací lasu se ne respunda comitetulu fonduleloru, carele e patronatu institutului si e totu facu in asta privintia. Me marginescu numai a observá, ca comitetulu ar' face tare bene, déca s'ar' nisui, cá barbatii capaci, cu scientia, activi si cu caractere solide si nobile, sei tiena ací, ca-ce, dieu, avemu mare trebuintia de densii. Ar' fi bene, cá atunci, candu e vorb'a de scientia, capacitate si cultura se ne redicamu preste personalitati si preste granitiarismulu unilateralu, se fimu numai acolo granitiari, unde trebuesce se fimu.

Vorbindu de comitetulu fonduleloru lasu se ve scrie altii mai competenti, statu despre agendele acestui'a in genere, catu speciale despre administrare. Nu sciu, faceva cineva asi'a, ca-ce ómenii din comitetu se ferescu de publicitate cá de unu lucru reu. Ceva curiosu firesce.

Pre candu alte comitete de asta natura si facu ratiocíniu in publicitate, la noi nu mai scí nemene de asiá ceva, nece chiaru adeveratii fundatori, adeca comunele granitaresci, apoi celi ce se cutéza a scrie ceva in asta privintia, si-au aprinsu pale in capu, de ar' merge, catu de reu, ori catu de bine. —

— La statutu se totu lucra, cene scie decandu; inse sfirsitu nu vré a sosí; carele altcum e fundamentulu, ca-ci fiendu statutu s'ar' observá celu pucinu principia conducatórie si nu s'ar' intemplá ce se intempla cá astadi se ne hotaresca in o tema de unu principiu in o forma, ér' mane in o tema totu de acelu principiu, strictissime luatu, in altu modu. De ratiuni, de convictu s. a. neci mai vorbescu . . . . . .

Cu economi'a merge pre la noi reu. E pucinu fenu. apoi la noi economi'a principale stá in vite. Poporulu saracescu, darile regesci si de alta natura -lu séca si -lu aduca la desperare. **Brutus.**

In urm'a ordinatiunei inaltului ministeriu reg. ung. de justitia d. d. 31 Augustu 1875. Nr.24,715 in privinti'a mentionateloru operate de carti funduarie se facu cunoscute urmatoriale:

(Urmare).

g) in comunele tribunalului reg. din **Mediasiu**, tienatórie de judecatoria cercuale din **Bolcaciu**, luandu afara comuna **Buianu**, — adica in comunele: Caplina, Saamicleusiu, Santa-Maria, Bolcaciu, Felsa, Glogovetie, Hossuseu, Teunu, Teleru, Icloda-micu, Iodermanu, Lunca, Bia, Micesasa, Fagetu, Crecinuelu, Penadia, Patiidorfu, Simcelu, Valea-sasului, Siona, Spinu, Vessensiu, Taterlavu, Sidveiu;

h) in comuna: **Nasfaleu**, tienutória de sedri'a judecatorésca din **Desiu**, impartita judecatoriei cercuale din **Beclean**u;

i) in comunele: **Suciu din susu** si **Ilina din susu**, tienatórie de sedri'a judecatorésca de **acolo**, impartite judecatoriei cercuale din Lapusiu;

k) in comunele: **Craifaleu** si **Sionfaleu**, tinatórie de sedria judecatoresca din **Muresiu-Vasiarheiu**, impartite judecatoriei cercuale din **Sanmartinu**;

l) in comunele tribunalului reg. din **Aiudu**, si de judecatori'a cercuale din **Muresiu-Uiór'a**; adica in comunele: Hiria, Muresiu-Ghesia, Bichisiulu-ungurescu, Copandu si Santu-Benedicu, unde localisarea acumu s'a finitu; in fine

m) in comun'a: **Rodna-vechia** tienatória de sedria judecatorésca din **Bistritia**, impartita judecatoriei cercuale din **Naseudu**.

Cartile funduari pre deplinu terminate a comuneloru mentionate, dinpreuna cu registrele parcelarie de posesiune si desemnulu liniamenteloru de acelea tienatórie se vor transpune de la 1-a Noembre 1875 la oficialele de carti funduarie instituite lunga judecatoriele mentiunate sub II. unde i e permisu ori si cui a le privire in órele oficióse.

II. Afacerile oficiului de carti fundarie le provede:

1. tribunalulu reg. din **Deva** pentru comunele enumerate sub I. a) b) si c);

2. tribunalulu din **Alba-Julia** pentru comunele enumerate sub I. d) e) si f);

3. tribunalulu reg. din **Mediasiu** pentru comunele enumerate sub I. g);

4. tribunalulu reg. din **Desiu**, pentru comunele enumerate sub I. h) si i);

5. judecatori'a cercuale din **Sanmartinu**, incredentiata cu provederea afaceriloru in causele cartiloru fundurarie pentru comunele sub I. k);

6. tribunalulu reg. din **Bistritia**, pentru comuna sub I. l).

III. Cu privirea la trebile si afacerile oficióse care se voru incepe cu 1-a **Noembre** 1875 la

fiacare din judecatoriile susu insemnate se emitu urmatoriele provocatiuni si dispositiuni:

1. Se provoca tóte persónele, cari in urma vreunui dreptu de proprietate, de pemnu ori de arenda avutu inca pre tempulu autenticarei protocolelóru cartiloru funduare séu celu pucinu castigatu inca inainte de 1-a Noembre 1875 credu ca potu se pretinda vre o indreptare, intregire, descriere, adangere, seu stramutare in protocolele cartiloru funduarie, fia in privinti'a compunerei corpului funduariu séu a relatiuniloru de posesiune intabulate: cu aceste pretensiuni pana inclusive la 30 Iuni 1876 cu atatu mai virtosu se le insinuedie, cu catu la din contra acele spre dauna unui alu treilea care pre temeiulu inscrierilóru cuprinse in protocólele funduarie, incependu dela 1-a Noembre 1875 va castiga cu credintia buna alte drepturi tabularie, nu se voru lua mai multu in consideratiune.

Acésta insinuare are a se intinde pe tóte drepturile de posesiune inca necuprinse in protocolele funduarie, fora osebire, ca ore acelea in cartile vechi esite séu nu esite din usu, ori in fasiuni funduarie séu alte cárti, fóie si registre suntu cuprinse ori ba, si ori a intinsu o partida in privinti'a transcrierei de posesiune a vreunui bunu castigatu rogare la vr'una judecatoria, si judecatori'a a décisu asupra acestei instantie, ori ba.

Deci indatorirea spre insinuare cade mai alesu pre tóte acele persóne, ale caroru drepturi de posesiune la comissiunea localisarei neci prin representanti denumiti de comissiune s'au adusu in valore; séu cari nu au fostu in stare dupa regulele localisarei a-si legitimá afirmatulu dreptu mai tare de possesiune ori de compossesiune in contra posesorului fapticu aflatu prin comisiune si inscrisu in protocólele funduare séu in protocolulu generalu de pertractare, ori ba.

(Va urmá.)

Noutati diverse.

— (Focul u) mistui in 19 ale l. c. casele cu apertinentiele loru la 35 familie in Venetia superiora, si trei ómeni se pericilitara atatu de tare prin focu, incatu nu se speréza, ca voru remané la viétia. Focului esi din negrigi'a unui lemnariu, care amblá printre paia cu pip'a aprinsa. Cata dauna nu casiuna nepasarea si negrigi'a de furi'a focului, care ar' trebui se infrene pe ómeni dela orce fumare pe afara, unde se afla materie lesne aprindibile' Se potu face si prin sate reuniuni cu scopu de a globi pe cei ce esu cu pip'a aprinsa din casa, ca acésta ar' incungiura asemeni mistuiri de averi si de vieti.

— (Anuncin.) Societatea Transilvania n'are neci unu stipendiu vacantu pe an. c. 1875. Vacantie se voru face in Sept. 1876, pe care tempu se va publica concursu la tempulu seu.

A. Treb. Lauriani, pres. Societatii.

— Deputatiunea districtului brasiovului, care i duse petitiunea pentru lasarea districtului Brasiovu cum a fostu, fara a se aronda la Triscaune, atatu la ministeriu catu si Maiestate, fù in Pest'a la ministrulu pres. sub conducerea d. dr. Eugeniu Trauschenfels. „Ellenór“ si bate jocu intr'unu art. ironicu de resultatulu visitei cu cuvintele: „Una petitiune lunga, una dictiune lunga si unu nasu lungu,“ cu tóte aceste sasii -si sciu apera dreptulu si nu lasa din vedere neci o occasiune de a dovedi, ca voru se vieze. Óre nasecudenii voru fi facuta cera pasi pentru autonomi'a loru districtuale, si cu ce resultatu?

Din strainetate.

Din strainetate avemu pucine de notificatu, inse pentru a nu perde firulu evenimenteloru ce se desvólta cu incetulu, inregistramu datele precum ni se offeru. In capitalea marei Germanie, indata ce a sositu imperatorele din calatori'a sa in Itali'a, s'a deschisu Reichstag-ulu de catra ministrulu Delbruck in numele imperatorelui. Diu Bismark findu morbosu, n'a potutu suplení cu acésta occasiune pre stapanulu seu. — In discursulu de tronu, cetitu cu acésta ocasiune, se vorbesce fórte multu de asecurat'a pace a Europei. Dupa ce enumerara proiectele de legi relative la affacerile interne, discursulu se intinde asupr'a situatiunii generali si constata, ca stagnatiunea economica, ce se manifesta pre totindeni si prin urmare si in Germani'a, nu este nice decatu fundata pre incertitudinea situatiunii politice, deórace acum pacea e durabila, pentru ca este esecutata, precum n'a fostu nici-odata in cursulu de dóue-dieci de ani inainte de intemeiarea imperiului germanu. Relatiunile curtii de Berlinu cu celelalte curti monarchice din Europ'a, apoi nóu'a caletoria a imperatului germanu la Itali'a si primirea lui acolo, formeza o garantia secura pentru unu progressu pacificu.

— Amu fostu amentitu in nr. precedentu, ca in Franci'a se tienu discursuri politice prin tóte orasiele, intre cari am atinsu specialu numai discursulu lui Thiers. Scirile mai noue ne spunu inse, ca marele bonapartistu Rouher inca a pronunciatu unu asemene discursu in Corsic'a, unde este cuibulu Napoleonidiloru. Se intielege inse de sine, ca d-lu Rouher a vorbitu cum a potutu mai bine in favórea causei bonapartiste, multiumindu intre altele poporului corsicanu pentru simpathi'a si fidelitatea sa catra „inaltii esilati.“ Primariulu din Ajaccio si alti corsicani s'au infacrisiatu la loculu unde s'a pronunciatu acestu discursu in uniforma de reservisti, prin ce au datu ansa la diferite combinatiuni. — „Monitoriulu“ francesu observa la cele rostite de Rouher si dice, ca imperatricea Eugeni'a si fiiulu ei nu sunt esilati, ci déca ar respectá legile, ar poté locui tóta viéti'a loru in Franci'a. Sub guvernulu republicei nu se intempla ceea ce s'a intemplatu altadata in Franci'a.

— Scirile din Madridu spunu, ca carlistii se afla in desorganisatiune completa. In dilele din urma s'au refugiatu pre pamentu francesu 5 „generali“, 78 officieri de diferite graduri din armat'a carlista, si ca in apropiare de Geron'a s'a predatu in manile organeloru guvernului din Madridu siefulu carlistu Punscheta dimpreuna cu 100 de feciori. Déca se voru constatá aceste sciri, atunci capetulu domnirii lui Don Carlos nu e departe.

In Russi'a damele din noblesa formara una societate ramurita si latita sub numire „Crucea rosia,“ cu scopu, de a veni intr'ajutoriu insurgentiloru din Hertiegovin'a, atatu cu colecte de bani, catu si cu tramiterea de voluntari, cari se mérga, se ajute pe consangeni. Bulgarii inca se afla in ajunulu rescularii. Una proclamatiune infocata, subscrisa de una mila insurgenti bulgari din Balcanu, provóca pe poporu la insurectiune spre a se scapá de jugulu celu nesuportabilu alu Osmaniloru, pana acum inse nu suntu organisati pentru o lupta poternica. —

— O scire din Constantinopoli, cu dat'a de 26, anuntia, ca in Bosni'a basibuzucii au jafuitu mai multe sate crestine si au macelaritu pe locuitori. In Hertiegovin'a, mai multi insurgenti, cari se supusera, au fostu spendiurati din ordinulu autoritatiloru.

Pórt'a a telegrafatu guvernorului Bosniei cerendu-i deslusiri asupra pedepsirei culpabililoru, déca va fi adeverata. Cabuli-pasia e numitu ambasadoru la Petersburg. Mahmud-pasi'a remane cá ministru la comerciu.

In urm'a violarei din urma a frontierei Serbiei, agentulu serbu la Constantinopoli a protestatu fórte viu pe langa guvernulu Portiei, spunendu, ca déca Port'a nu voiesce resbelulu s'o spuia cu franchetia, in locu de a intaritá Serbi'a cu asemeni sicane neincetate la frontiera.

In urm'a acestui protestu nici o violare de fruntarii n'a mai avutu locu. In momentulu de facia relatiunile din Serbi'a si Turci'a suntu bune.

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Publicatiune.

Officiulu legalisatoriu de mesurele metrice districtualu, inflintiatu pentru districtulu Brasiovului in liber'a r. cetate Brasiovu -si au inceputu in 19 Octobre 1875 activitatea s'a.

Ceea ce se aduce la cunoscinti'a fia-caruia cu acelu adausu, ca acestu officiu 'si-are localulu aici lunga pórt'a cetatii strad'a Vamii.

Brasiovu, 20 Octobre 1875.

Magistratulu cetatii si alu districtului.

„Concursu.“

Devenindu vacantu postulu de notariu comunalu in comun'a Cudaru, impreunatu cu salariu anualu de 300 fl. v. a. cortelu liberu si lemne de focu, pentru ocuparea provisoria a aceluia pana la organisarea viitória municipale se escrie prin acésta concursu, si concurentii se provóca, a-si tramite suplicele instruite cu documentele recerute in terminu de **4 Septemane** dela prim'a publicare a acestui concursu in faci'a officióa „Budapesti Közlony“ la subscrisulu magistratu.

Oresthia in 3 Septembre 1875.

1—3 **Magistratulu cetatianu-scaunalu.**

Pretiurile piacei

in 29 Octobre 1875.

Mesura	Specia fructeloru		Pretiulu fl.	Pretiulu cr.
Metreta austriaca=40 cupe	Granu	fruntea	3	60
		midiuloculu	3	34
		de diosu	3	14
	Mestecatu		2	74
	Secara	fromósa	2	18
		de midiuloculu	2	12
	Ordiulu	frumosu	2	28
		de midiuloculu	2	14
	Ovesulu	frumosu	1	50
		de midiuloculu	1	46
	Porumbulu		2	68
	Meiu		2	26
	Hrisca		—	—
	Mazerea		4	6
	Lintea		5	48
	Faseolea		2	—
	Sementia de inu		—	—
	Cartofi		—	60
Puntu	Carne de vita		—	18
	„ de rimatoriu		—	28
	„ de berbece		—	14
Ceste-mariu	Seu de vita prospetu		20	—
	„ „ „ topitu		—	—

Cursurile

la bursa in 29 Octobre 1875 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 50	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	9 „ 01½	„ „
Augsburg	—	—	103 „ 60	„ „
Londonu	—	—	112 „ 35	„ „
Imprumutulu nationalu		—	73 „ 40	„ „
Obligatiile metalice vechi de 5%			69 „ 80	„ „
Obligatiunile rurale ungare			81 „ 70	„ „
„ „ temesiane			81 „ —	„ „
„ „ transilvane			79 „ —	„ „
„ „ croato-slav.			84 „ —	„ „
Actiunile bancei	—	—	930 „ —	„ „
„ creditului	—	—	202 „ 80	„ „

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.